

Rozpor antecepce bolí nejvíc

úsek

text

3-letý chlapec byl na návštěvě u babičky a očekával, že asi za hodinu pro něj přijede maminka. Klidně si hrál, smál se, žvatlal. Pak přijelo auto a babička s chlapečkem šli otevřít. Z auta vystoupil jen děda. Chlapec chvíli zůstal zaražený, a ačkoli měl dědu rád, propukl v zoufalý pláč. Nic ho nedokázalo utišit, dokud na telefonickou vybídku nepřijela jeho maminka. I pak mu ještě chvíli trvalo, než se zklidnil. Pak si v bezpečí mámina klína hrál s dědou a zase se smál.

Co jsme to pozorovali? Chlapecův AA přesně nerozuměl slovům dospělých, kdy kdo přijede, a výrazně očekával příjezd maminky. Výrazný rozpor mezi očekáváním a průběhem prožíval jako velmi prudkou bolest, určitě srovnatelnou s úderem do hlavičky o hranu nábytku.

Hypotéz Bolest je záporný rozpor

a1

To, co zasáhne jako bolestivý podnět je výrazný záporný rozpor očekávání. (Tedy kdyby přijela maminka spolu s milovaným tatínkem nad chlapečkovo očekávání, vyvolalo by to možná euforii).

Další příklady: Kluk hraje fotbal a dá hlavičku. Přitom čelí ráně do hlavy, ale nebrečí a asi ani necítí bolest. Ovšem když týž kluk stojí na kraji hřiště, povídá si s kamarády a náhle odkudsi přiletne míč, a stejnou silou jej udeří do hlavy, bolest a leknutí cítí a to až do případného pláče.

Podobně když dítě jde na injekci, lékař jej předem upozorní, "Teď to trochu štípne, ale ty to vydržíš a ani to nebude moc bolet."

Většina dětí pak skutečně injekci zvládne v klidu.

Výzkumníci v oblasti bolesti zjistili, že agresivní řidiči při stejném rozsahu zranění trpí mnohem většími bolestmi, než defenzivní řidiči. Podobné výsledky poskytlo srovnávání vojáků hrdinů a vojáků pacifistů, když byli zraněni.

Rozpor AA je zde zřejmý. Agresivní řidič se asi prožívá tak, že jemu se nemůže nic stát. Defenzivní si nebezpečí uvědomuje, proto jede opatrně.

Připusťme si, že i u dospělých je citová trýzeň největší při významném negativním rozporu očekávání s realitou.

Je třeba řešit paradox: Člověk si musí představovat podrobně budoucnost, aby ji dosáhl, ale muka při neúspěších jej hrozně trestají.

Organismy lze rozdělit podle intenzity antecepčních muk.

Hypotéz Symetrie muk a slasti.

a2

Existuje nějaká symetrie mezi velikostí antecepčních muk při záporném rozporu modelu se skutečností na jedné straně, a antecepční slasti při stejné velikosti kladného souladu.

Nejprve se v tomto třídění budu věnovat lidem. Ostatními organismy se budu zabývat později. (Viz kapitola Až do buněk) Uvědomme si, že antecepční muka jsou podmínkou přežití. Nebude-li rozpor bolet, bude korekce v antecepci nedůsledná a organismus může přistě zahynout.

Ovšem míra bolesti může být až zákazonosná. Dokonce je možné její ztotožnění se šokem, na který lze zemřít.

Tedy děti by měly být vychovávány tak, aby "uměly sportovně prohrávat", ale aby je prohra přesto dostatečně mrzela. Obodujme tedy antecepční muka ve stupnici 0 - 10, kde 0 = netečnost k prohře, 10 = život ohrožující šok.

Zřejmě lze připustit dokonce existenci zvrácené radosti z prohry.

Řekněme, že normální hodnoty jsou 5. Jestliže má někdo hodnotu 9, bude v životě velmi trpět, bude se vyhýbat riziku a díky hypotéze symetrie nebude zažívat ani moc velkou slast.

Postoj k prohrám a výhrám v dětství může tuto rovnováhu pomoci nastavit. Mimochodem si prohlédněte hráče dvou hokejových týmů, které se utkaly ve finále o světový titul. Po ukončení zápasu je tým, který prohrál, v těžké depresi, ačkoli právě získali stříbrné medaile.

Míra muk nad 5 může vést ke sveřepé specializaci ženoucí se za dokonalostí.

Míra muk pod 5 může vést k lajdáctví.

Je-li práh muk vysoký, a člověk se nemá možnost specializovat, aby se v zúženém oboru blížil k dokonalosti, má to pro něj osobní důsledky.

Zopakujme si znovu celé schéma od buněčných organel po lidstvo a biosféru. Kolektiv organel se sžije v antecepci do funkční buňky, skupina buněk do orgánu, který sám dokáže antecepuvat, skupina orgánů do celého organismu, který dále na shodném principu antecepuje. Jestliže se sžívá kolektiv organismů, třeba zmíněné hokejové družstvo, opět se objevuje nová hladina - antecepce kolektivu.

Stálo by za prozkoumání, zda prohra na vyšší úrovni, např. v hokeji celý tým, ve válce celý národ, zasahuje i část hlubších struktur. Tedy zda trpí spolu s hráčem poraženého týmu i jeho játra, nebo dokonce mitochondrie.

Pokud by to tak bylo, mohlo by to vysvětlit různé jevy, jako je zvýšená úmrtnost po prohrané válce, nebo ztrátě zaměstnání.

Hypotéz a3 Euforie je neočekávaný kladný výsledek při záporném očekávání.

Musíme si uvědomit, že z hlediska antecepce mohou nastat celkem 4 situace:

- 1) Věci dopadly špatně a my jsme to tak očekávali - smíření.
- 2) Věci dopadly špatně ale my jsme očekávali, že dopadnou dobře - muka
- 3) Věci dopadly dobře a my jsme to tak očekávali - slast

úsek

text

4) Věci dopadly dobře ačkoli my jsme očekávali, že dopadnou špatně - euforie

AA samozřejmě rozezná, že nastal kladný výsledek. Kromě chorobných nastavení hladiny AA, kdy dotyčného víc mrzí, že to špatně předvídal, než že to dopadlo dobře, pozorujeme euforii. Euforie ovšem může vést k neuváženému přenastavení příštích očekávání subjektu na přehnaně optimistická.

Na tomto principu fungují některé podvody, např. sňatkové nebo s půjčkami. Člověk obět' očekává, že nevelké peníze, které půjčil či investoval, už nikdy neuvidí. K jeho překvapení se mu nejen vrátí, ale dokonce se rozmnožily. Přenastaví svou obezřetnost a je ochoten investovat vyšší částku. Tento proces lze podvodníkem několikrát opakovat až do okamžiku, kdy investuje "všechno co má". Pak past sklapne.

Závěr Zavedení pomů antecepčních muk a antecepční slasti vychází z antropomorfního principu. Kdyby takové působení muk a slasti nebylo, nebyl by nikdo, kdo by to mohl vnímat, protože autopoietické systémy by nic nemotivovalo k vylepšování antecepce.